

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Fizjoterapeuta (229201)

Fizjoterapeuci

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Fizjoterapeuta (229201)

Fizjoterapeuci

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Fizjoterapeuta (229201)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [58]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/fizjoterapia-fizjologia-rami%C4%99-1778034>
[dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wyznaczanie zakresu terapii na podstawie diagnostyki funkcjonalnej pacjenta	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Planowanie oraz prowadzenie zabiegów	11
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Pozazabiegowe opiekowanie się pacjentami	11
3.5. Kompetencje społeczne	12
3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	12
3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONAŁENIA ZAWODOWEGO	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Fizjoterapeuta 229201

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Fizykoterapeuta.
- Rehabilitant.
- Terapeuta manualny.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2264 Physiotherapist.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006-2007): „Opracowanie i upowszechnienie Krajowych Standardów Kwalifikacji Zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Dorota Hawryluk-Szopa – MedicaMed, Pruszków.
- Anna Kaczorowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Adam Markiewicz – Centrum Zdrowia Matki Polki, Łódź.
- Joanna Woźniczka – PBS sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Gosz – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Daria Siemińska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Adelajda Piłat – Zespół Placówek Edukacyjnych, Olsztyn.
- Olga Wojtasińska – Fundacja Montiana Polonia, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Paweł Hinz – AXIS Paweł Hinz, Gdynia.
- Anna Ulatowska – 7 Szpital Marynarki Wojennej, Gdańsk.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU**2.1. Synteza zawodu**

Fizjoterapeuta jest samodzielnym zawodem medycznym. Jego praca ma na celu poprawę kondycji psychofizycznej pacjenta, walkę z bólem i ograniczeniami ruchowymi, a w efekcie przywrócenie do pełnej sprawności organizmu. W swojej pracy stosuje leczenie metodami nefarmakologicznymi i nieoperacyjnymi.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania**Opis pracy**

Fizjoterapeuta udziela świadczeń zdrowotnych w celu usprawniania pacjenta. Wykonuje zabiegi z zakresu: kinezyterapii⁵, fizykoterapii³, masażu leczniczego⁷, terapii manualnej¹¹, balneoterapii¹ w procesie leczenia zachowawczego i profilaktyki. Nadzoruje postępowanie fizjoterapeutyczne lub prowadzi je, stosując metody diagnostyki funkcjonalnej, obrazowej oraz terapii obejmującej: ruch, mobilizacje, manipulacje, oddziaływania fizyczne i masaż leczniczy.

Fizjoterapeuta ocenia stan kliniczny pacjenta w aspekcie przeciwwskazań do terapii. Naucza pacjentów mechanizmów kompensacyjnych⁶ i adaptacji ustroju do nowych warunków w wypadku utraty części ciała bądź jego uszkodzenia. Pomaga pacjentowi w doborze wyrobów medycznych, jak również w nauczaniu posługiwania się nimi.

Fizjoterapeuta prowadzi działalność fizjoprofilaktyczną, polegającą na popularyzowaniu zachowań prozdrowotnych oraz kształtowaniu i podtrzymywaniu sprawności i wydolności osób w różnym wieku w celu zapobiegania niepełnosprawności.

WAŻNE:

Kompetencje **fizjoterapeuty** oraz zakres jego oddziaływania terapeutycznego uzależnione są od wykształcenia, ukończonych kursów i szkoleń. Największą możliwość oddziaływania posiada specjalista fizjoterapii.

Sposoby wykonywania pracy

Praca fizjoterapeuty polega m.in. na:

- wspieraniu pacjentów w jak najszybszym powrocie do pełnej sprawności,
- przeprowadzaniu terapii manualnych,
- korzystaniu ze specjalistycznych urządzeń do fizykoterapii, kinezyterapii i masażu,
- wykonywaniu testów ruchowych,
- stosowaniu technik manipulacji (nastawiania), mobilizacji (uruchamiania) narządów ruchu,
- przeprowadzaniu terapii rozciągania, kompresji, terapii tkanek miękkich,
- diagnozowaniu dysfunkcji narządów ruchu pacjentów,
- badaniu sprawności układów np. krążenia czy oddechowego oraz zakresu możliwości układu ruchu pacjenta,

- konsultowaniu w ramach zespołu terapeutycznego strategii postępowania terapeutycznego,
- ustalaniu potrzeb rehabilitacyjnych pacjentów,
- dopasowywaniu odpowiedniego programu ćwiczeń, mającego na celu maksymalne usprawnienie pacjenta,
- tłumaczeniu pacjentom potrzeby i celowości wykonywania ćwiczeń.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Miejscem pracy **fizjoterapeuty** są pomieszczenia dostosowane pod względem funkcjonowania, bezpieczeństwa i oświetlenia (światło naturalne i sztuczne) do wykonywania zabiegów fizjoterapeutycznych. Praca odbywa się w pozycji stojącej.

WAŻNE:

Miejsce pracy **fizjoterapeuty** musi spełniać wymogi określone w ustawie o zawodzie fizjoterapeuty.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Fizjoterapeuta w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- stoły do masażu,
- systemy do ćwiczeń w odciążeniu, np. uniwersalny gabinet usprawniania leczniczego (UGUL)¹²,
- drabinki, maty, materace,
- wałki, półwałki,
- platformy balansowe,
- piłki, gumy różnego rodzaju do rozciągania,
- rowery stacjonarne, ergometry (trenażery) wioślarskie,
- inny specjalistyczny sprzęt do fizykoterapii.

Organizacja pracy

Fizjoterapeuta może pracować w systemie jedno- lub wielozmianowym. Pracę może wykonywać w jednym lub kilku różnych miejscach, co wymaga zwiększonej mobilności. Fizjoterapeuta ma określony czas pracy w zależności od godzin ustalonych przez placówkę, w której pracuje. W placówkach Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) praca trwa nie dłużej niż 7 godzin i 35 minut dziennie.

Praca fizjoterapeuty wymaga bezpośredniego kontaktu z klientami, nie jest to praca rutynowa. Osoba w tym zawodzie pracuje samodzielnie.

WAŻNE:

Fizjoterapeuta jest ustawowo zobowiązany do takiego organizowania pracy, aby wykonywać zawód z należytą starannością, zgodnie z zasadami etyki zawodowej, poszanowaniem praw pacjenta, dbałością o jego bezpieczeństwo i wykorzystując aktualne wskazania wiedzy medycznej.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Fizjoterapeuta może być narażony m.in. na:

- zagrożenia wynikające z wykonywania pracy manualnej, w pozycji stojącej, co znacznie obciąża kończyny górne, dolne oraz kręgosłup,
- porażenie prądem elektrycznym, oparzenia, odmrożenia, zagrożenia związane z działaniem pola elektromagnetycznego, wynikające z obsługi specjalistycznych urządzeń do fizykoterapii,
- zagrożenia zakażeniami różnego rodzaju, chorobami i wirusami, na skutek ciągłego, fizycznego kontaktu z pacjentami,
- stres (ciągła praca pod presją czasu, praca z tzw. „trudnym pacjentem”, obciążenie emocjonalne, nadmiar obowiązków, pośpiech, konflikty międzyludzkie, niebezpieczne zachowanie pacjenta – odruchy bezwarunkowe wywołane strachem lub bólem, agresja).

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:

- choroby układu mięśniowo-szkieletowego,
- choroby zakaźne,
- choroby związane z przeciążeniem układu ruchu (zwyrodnienia kończyn górnych, stawów i kręgosłupa).

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **fizjoterapeuta** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu krążenia;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność palców,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- zmysł równowagi,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność podejmowania trafnych decyzji,
- zdolność motywowania siebie,

- zdolność skutecznego przekonywania,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do pracy indywidualnej,
- komunikatywność,
- wychodzenie z własną inicjatywą.
- asertywność,
- elastyczność i otwartość na zmiany,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- samodzielność,
- samoocena,
- empatia,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem,
- odporność na dzielnie pod presją czasu,
- odpowiedzialność za innych,
- gotowość do uczenia się i dzielenia się wiedzą,
- szacunek dla godności człowieka,
- serdeczność,
- tolerancyjność
- wytrwałość i cierpliwość.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **fizjoterapeuta** wymagana jest ogólna sprawność układu kostno-stawowego, w szczególności sprawność dłoni, umożliwiająca wykonywanie terapii manualnej. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac średnio ciężkich. Występuje w niej również obciążenie umysłowe związane np. z organizowaniem, analizowaniem, rozwiązywaniem problemów, podejmowaniem decyzji, radzeniem sobie ze stresem.

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są:

- zaburzenia znacznego stopnia sprawności kończyn górnych w zakresie zręczności palców i rąk,
- zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej,
- zaburzenia znacznego stopnia sprawności kończyn dolnych,
- dysfunkcja narządu słuchu w stopniu znacznym.

Zawodu nie mogą wykonywać osoby z chorobami pasożytniczymi, będące nosicielami chorób zakaźnych oraz z chorobami skóry rąk.

Fizjoterapeuta, aby wypełniać swoje obowiązki, powinien mieć aktualne orzeczenie/zaświadczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych, stwierdzające zdolność do wykonywania pracy.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **fizjoterapeuta** preferowane jest wykształcenie wyższe. Do wykonywania tego zawodu przygotowują studia na kierunku fizjoterapia.

Pracę w zawodzie fizjoterapeuta może obecnie wykonywać osoba, która:

- posiada wykształcenie wyższe i uzyskała tytuł zawodowy magistra lub licencjata,
- posiada wykształcenie średnie – ukończyła szkołę policealną i uzyskała tytuł zawodowy technik fizjoterapii (przed 1 października 2017 r. szkołę policealną publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała tytuł zawodowy technik fizjoterapii).

Od 1 października 2017 r. fizjoterapeutów kształci się na jednolitych studiach magisterskich.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Uprawnienia niezbędne do wykonywania zawodu **fizjoterapeuta** nadaje Krajowa Izba Fizjoterapeutów (KIF)⁴ i na podstawie tej decyzji dokonuje wpisu w Krajowym Rejestrze Fizjoterapeutów.

Tytuły zawodowe osoby wykonującej pracę fizjoterapeuty:

- technik fizjoterapii,
- licencjat fizjoterapii,
- magister fizjoterapii,
- specjalista fizjoterapii.

Do podjęcia pracy w zawodzie fizjoterapeuta niezbędny jest dyplom potwierdzający kwalifikacje, a zawód może wykonywać osoba, która:

- rozpoczęła po 1 października 2017 r. jednolite 5-letnie studia wyższe w zakresie fizjoterapii oraz odbyła 6-miesięczną praktykę zawodową i uzyskała tytuł zawodowy magistra oraz złożyła Państwowy Egzamin Fizjoterapeutyczny, zwany dalej „PEF” z wynikiem pozytywnym,
- rozpoczęła po 30 września 2012 r. a przed 1 października 2017 r. studia wyższe z zakresu fizjoterapii i uzyskała tytuł licencjata lub dodatkowo odbyła studia wyższe w zakresie fizjoterapii i uzyskała tytuł magistra,
- rozpoczęła po 31 grudnia 1997 r. studia wyższe na kierunku fizjoterapia i uzyskała tytuł licencjata lub magistra w tym kierunku,
- rozpoczęła przed 1998 r. studia wyższe na kierunku rehabilitacja ruchowa lub rehabilitacja i uzyskała tytuł magistra na tym kierunku,
- rozpoczęła przed 1 stycznia 1998 r. studia wyższe w Akademii Wychowania Fizycznego i uzyskała tytuł magistra oraz ukończyła specjalizację I lub II stopnia w dziedzinie rehabilitacji ruchowej,
- rozpoczęła przed 1 stycznia 1980 r. studia wyższe na kierunku wychowanie fizyczne i uzyskała tytuł magistra na tym kierunku oraz ukończyła w ramach studiów dwuletnią specjalizację z zakresu gimnastyki leczniczej lub rehabilitacji ruchowej, potwierdzoną legitymacją instruktora rehabilitacji ruchowej lub gimnastyki leczniczej,
- rozpoczęła przed 1 stycznia 1980 r. studia wyższe na kierunku wychowanie fizyczne i uzyskała tytuł magistra na tym kierunku oraz ukończyła 3-miesięczny kurs specjalizacyjny z rehabilitacji zgodnie z przepisami Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu,
- ukończyła przed dniem wejścia w życie ustawy szkołę policealną publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała tytuł zawodowy technika fizjoterapii.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie szczegółowego wykazu czynności zawodowych fizjoterapeuty określa poziom wykształcenia niezbędny do wykonywania

określonych w rozporządzeniu zadań zawodowych. W rozporządzeniu wskazano trzy poziomy wykształcenia:

- poziom podstawowy – posiada osoba, która ukończyła publiczną szkołę policealną lub niepubliczną szkołę policealną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała tytuł zawodowy „technik fizjoterapii”, o którym mowa w art. 13 ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty oraz osoba, która uzyskała dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu licencjata, o którym mowa w art. 13 ust. 3 pkt 2 i 3 te same ustawy;
- poziom rozszerzony – posiada osoba, która uzyskała dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu magistra, o którym mowa w art. 13 ust. 3 pkt 1–7 te same ustawy;
- poziom specjalistyczny – posiada fizjoterapeuta z tytułem specjalisty w dziedzinie fizjoterapii lub tytułem specjalisty rehabilitacji ruchowej II stopnia.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu mogą być zaświadczenia/certyfikaty potwierdzające kwalifikacje fizjoterapeuty, np. w zakresie:

- pierwszej pomocy,
- terapii manualnej,
- metod neuromorozwojowych,
- osteopatii⁹,
- obsługi urządzeń wykorzystywanych w pracy fizjoterapeuty.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Fizjoterapeuta nie ma określonej ścieżki awansu zawodowego. Po osiągnięciu odpowiedniego doświadczenia zawodowego, stażu pracy i ukończeniu studiów podyplomowych (np. zarządzanie w służbie zdrowia) może awansować na stanowisko kierownika fizjoterapii.

W pracy fizjoterapeuty bardzo ważne jest ciągłe i systematyczne poszerzanie i aktualizowanie wiedzy w ramach szkoleń i studiów podyplomowych. Fizjoterapeuta może uczyć się wielu specjalistycznych metod fizjoterapeutycznych⁸ z zakresu osteopatii, chiropraktyki², medycyny manualnej i fizjoterapii, stosowanych współcześnie na świecie.

Możliwość dalszego rozwoju zawodowego można także uzyskać poprzez:

- uczestnictwo w konferencjach, spotkaniach branżowych.
- specjalizację (kształcenie specjalizacyjne zakończone nadaniem tytułu specjalisty) w określonej dziedzinie fizjoterapii,
- rozwój naukowy poprzez prowadzenie badań specjalistycznych,
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych poprzez podejmowanie kształcenia lub szkolenia w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Osoby, które rozpoczęły jednolite 5-letnie studia wyższe po 1 października 2017 r. muszą zdać Państwowy Egzamin Fizjoterapeutyczny. Następnie prawo wykonywania zawodu **fizjoterapeuty** potwierdza Krajowa Izba Fizjoterapeutów. Fizjoterapeuta zostaje wpisany do Krajowego Rejestru Fizjoterapeutów i otrzymuje dokument „Prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty”. Wykonując zawód fizjoterapeuty, osoba ta ma obowiązek przynależeć do samorządu zawodowego.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **fizjoterapeuta** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Specjalista fizjoterapii	229202
Technik fizjoterapii	325401
Technik masażysta ^S	325402

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **fizjoterapeuta** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Diagnozowanie funkcjonalne w oparciu o wieloaspektowe oceny stanu pacjenta.
- Z2 Kwalifikowanie do terapii na podstawie wyników diagnostyki.
- Z3 Planowanie terapii z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych zabiegów.
- Z4 Prowadzenie zabiegów z zastosowaniem technik manualnych oraz urządzeń wspierających.
- Z5 Zlecanie wyrobów medycznych dostosowanych do potrzeb i stanu pacjenta.
- Z6 Prowadzenie działań fizjoprofilaktycznych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wyznaczanie zakresu terapii na podstawie diagnostyki funkcjonalnej pacjenta

Kompetencja zawodowa Kz1: Wyznaczanie zakresu terapii na podstawie diagnostyki funkcjonalnej pacjenta obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Diagnozowanie funkcjonalne w oparciu o wieloaspektowe oceny stanu pacjenta	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚĆ I – potrafi:
- Budowę układu kostno-stawowego oraz mięśniowego człowieka; - Zasady oceniania stanu pacjenta w obszarze lokomocji, samoobsługi, sprawności manualnej, równowagi, stabilności ciała, siły mięśniowej i in.; - Zasady technik manualnych i obserwacji mających zastosowanie w diagnostyce fizjoterapeutycznej; - Instrukcję obsługi aparatury diagnostycznej służącej do potrzeb fizjoterapii.	- Oceniać funkcjonalność kręgosłupa, miednicy i innych elementów układu kostno-stawowego i mięśniowego człowieka; - Oceniać stan pacjenta w obszarze lokomocji, samoobsługi, sprawności manualnej, równowagi, stabilności ciała, siły mięśniowej i in.; - Oceniać stan pacjenta w oparciu o techniki manualne i obserwację; - Wykorzystywać aparaturę diagnostyczną do diagnozowania stanu pacjenta.

Z2 Kwalifikowanie do terapii na podstawie wyników diagnostyki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady interpretacji oceny diagnostycznej pacjenta; - Zasady oraz podstawy do zastosowania	- Interpretować wyniki oceny diagnostycznej pacjenta; - Oceniać potrzebę zakwalifikowania pacjenta do

- fizykoterapii; - Zasady oraz podstawy do zastosowania kinezyterapii; - Zasady oraz podstawy do zastosowania masażu.	- fizykoterapii; - Oceniać potrzebę zakwalifikowania pacjenta do kinezyterapii; - Oceniać potrzebę zakwalifikowania pacjenta do masażu.
---	---

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Planowanie oraz prowadzenie zabiegów

Kompetencja zawodowa Kz2: Planowanie oraz prowadzenie zabiegów obejmuje zestaw zadań zawodowych Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z3 Planowanie terapii z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych zabiegów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady planowania poszczególnych rodzajów zabiegów (fizykoterapia, kinezyterapia, masaż); - Przeciwwskazania dotyczące stosowania poszczególnych rodzajów zabiegów.	- Planować przeprowadzenie poszczególnych rodzajów zabiegów; - Oceniać stan pacjenta pod kątem możliwości zastosowania poszczególnych rodzajów zabiegów.

Z4 Prowadzenie zabiegów z zastosowaniem technik manualnych oraz urządzeń wspierających	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady prowadzenia zabiegów z zakresu fizykoterapii (w tym m.in. elektroterapii, światłolecznictwa, hydroterapii, balneologii, inhalacji i in.); - Zasady prowadzenia zabiegów z zakresu kinezyterapii (w tym m.in. kinezyterapii indywidualnej i grupowej, opartej na metodach specjalnych i in.); - Techniki przeprowadzania zabiegów masażu; - Instrukcję obsługi narzędzi wspierających przeprowadzanie zabiegów fizjoterapeutycznych.	- Przeprowadzać określone rodzaje zabiegów z zakresu fizykoterapii; - Przeprowadzać określone rodzaje zabiegów z zakresu kinezyterapii; - Przeprowadzać zabiegi masażu w oparciu o techniki ręczne oraz urządzenia mechaniczne; - Dobierać oraz wykorzystywać narzędzia wspierające wykonywanie poszczególnych zabiegów.

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Pozazabiegowe opiekowanie się pacjentami

Kompetencja zawodowa Kz3: Pozazabiegowe opiekowanie się pacjentami obejmuje zestaw zadań zawodowych Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z5 Zlecanie wyrobów medycznych dostosowanych do potrzeb i stanu pacjenta	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zakres dostępnych wyrobów medycznych mających zastosowanie w fizjoterapii; - Zasady zastosowania wyrobów medycznych w procesie usprawniania; - Potrzeby pacjentów w zakresie nauki użytkowania poszczególnych wyrobów medycznych.	- Oceniać przydatność poszczególnych wyrobów medycznych; - Dobierać wyroby medyczne do specyficznych potrzeb pacjenta; - Szkolić pacjentów w zakresie korzystania z poszczególnych wyrobów medycznych.

Z6 Prowadzenie działań fizjoprofilaktycznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady prowadzenia działań profilaktycznych w fizjoterapii; - Procedury wydawania opinii i orzeczeń odnośnie do stanu funkcjonalnego osób poddawanych fizjoterapii oraz przebiegu procesu fizjoterapii; - Mechanizmy kompensacyjno-adaptacyjne oraz zasady ergonomii funkcjonowania ciała człowieka.	- Prowadzić profilaktykę poprzez kontrolowanie czynników ryzyka powstawania chorób; - Wydawać opinie i orzeczenia odnośnie do stanu funkcjonalnego osób poddawanych fizjoterapii oraz przebiegu procesu fizjoterapii; - Szkolić osoby zainteresowane w zakresie mechanizmów kompensacyjno-adaptacyjnych oraz zasad ergonomii funkcjonowania ciała człowieka.

3.5. Kompetencje społeczne

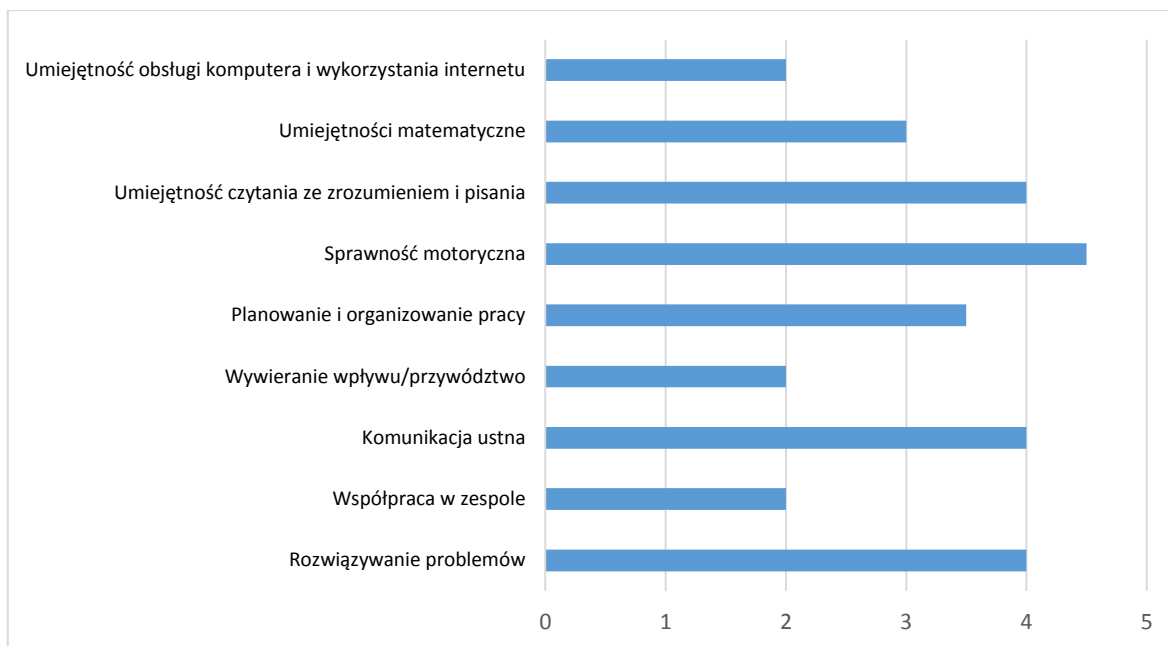
Pracownik w zawodzie **fizjoterapeuta** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki działań własnych podejmowanych w zakresie organizacji procesu fizjoterapeutycznego.
- Tworzenia i rozwijania wzorców właściwego postępowania w zakresie przygotowania i prowadzenia usprawniania leczniczego.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową w sektorze służby zdrowia.
- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzony sprzęt i narzędzia wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Oceniania swojego działania w zakresie terapii i przyjmowania odpowiedzialności za jego skutki.
- Przestrzegania praw pacjenta i ochrony jego danych osobowych.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **fizjoterapeuta**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **fizjoterapeuty****Uwaga:**

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **fizjoterapeuta** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONAŁENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Osoba zatrudniona na stanowisku **fizjoterapeuta** ma możliwość podjęcia pracy w zawodzie w następujących podmiotach:

- placówki służby zdrowia, takie jak: szpitale, przychodnie, sanatoria, uzdrowiska, ośrodki rehabilitacyjne, poradnie i zakłady pracy chronionej oraz aktywizacji zawodowej,
- placówki opieki społecznej, takie jak: dzienne domy pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej¹⁰,
- organizacje rządowe i pozarządowe (np. warsztaty terapii zajęciowej),
- placówki oświatowe (specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, przedszkola) i szkoły wyższe,
- kluby sportowe,
- gabinety odnowy biologicznej,
- sklepy medyczne, firmy zajmujące się dystrybucją sprzętu ortopedycznego.

Fizjoterapeuta może także prowadzić własną działalność, polegającą na świadczeniu usług w indywidualnym gabinecie fizjoterapeutycznym.

Obecnie (2018 r.) według Barometru zawodów na pracowników w zawodzie fizjoterapeuta notuje się zapotrzebowanie na poziomie stałym.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie prowadzi się kształcenia kandydatów do pracy w zawodzie **fizjoterapeuta** w formach szkolnych.

Kształcenie w zawodzie fizjoterapeuty oferują publiczne i niepubliczne szkoły wyższe. Kwalifikacje w tym zawodzie potwierdza Krajowa Izba Fizjoterapeutów.

Szkolenie

Zakres szkoleń specjalizacyjnych w zawodzie **fizjoterapeuta** reguluje ustawa o zawodzie fizjoterapeuty. Szkolenia organizowane są przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego (CMKP).

Fizjoterapeuta może doszkalać się na specjalistycznych kursach, m.in. z dziedziny:

- kinezyterapii,
- fizykoterapii,
- masażu,
- terapii manualnej,
- metod fizjoterapeutycznych.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wybiezstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **fizjoterapeuta** jest zróżnicowane i wynosi najczęściej od ok. 2300 zł do 3300 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Wysokość wynagrodzenia fizjoterapeuty uzależniona jest m.in. od:

- stażu pracy,
- doświadczenia,
- umiejętności pracownika,
- przebytych kursów doszkalających,
- formy zatrudnienia, wielkości i rodzaju pracodawcy (instytucja prywatna lub publiczna),
- regionu zatrudnienia,
- renomy i referencji.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>
<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>
<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **fizjoterapeuta** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnością.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), należy wówczas zapewnić pracownikowi odpowiednie pomoce techniczne, a także organizację pracy stosownie do jego niepełnosprawności,
- z dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się po zróżnicowanym terenie.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. poz. 1473).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 505, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie szczegółowego wykazu czynności zawodowych fizjoterapeuty (Dz. U. poz. 1319).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (t.j. Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Bac A.: Terapia zajęciowa w dysfunkcjach narządu ruchu. PZWL, Warszawa 2018.
- Bac A.: Terapia zajęciowa. PZWL, Warszawa 2016.
- Cybula K., Kułak W., Wiśniewska E.: Badania skuteczności metody NDT u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym. „Neurologia Dziecięca” nr 18, 2009.
- Gwardzik M.: Masaż – teoria i praktyka. Podręcznik dla masażystów i fizjoterapeutów. Wydawnictwo Edukacyjne Esan, Warszawa 2016.
- Mika T.: Fizykoterapia. PZWL, Warszawa 2013.
- Zborowski A.: Masaż. Wydawnictwo AZ, Kraków 2012.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10. 2018]:

- Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badania w Polsce: <https://barometrzwodow.pl/polska/plakaty/prognozy-na-2018-rok>
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Czasopismo „Praktyczna fizjoterapia i rehabilitacja”: <https://www.praktycznafizjoterapia.pl>
- Krajowa Izba Fizjoterapeutów: <https://kif.info.pl>
- Kwalifikacje: <http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl/sektorowe-ramy-kwalifikacji>.
- Opis terminów używanych w rehabilitacji: http://idn.org.pl/sonnszz/rehabilitacja_terminy.htm
- Opis zawodu fizjoterapeuty: https://www.pfron.org.pl/fileadmin/files/f/3986_Fizjoterapeuta.pdf
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.

Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.edu.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Balneoterapia	Jedna z najstarszych dziedzin medycyny uzdrowiskowej zajmująca się badaniem właściwości leczniczych wód podziemnych i borowin oraz zastosowaniem ich w leczeniu, zwłaszcza terapii chorób przewlekłych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.balneologia.lo.pl/cobalneo.html [dostęp: 31.10.2018]
2	Chiropraktyk	Specjalista zajmujący się manualnym leczeniem różnych schorzeń. W swojej pracy stosuje szeroką gamę technik, jak mobilizacje lub manipulacje stawów i tkanek miękkich a także fizyko- i kinezyterapię oraz poradnictwo profilaktyczne. W szczególności skupia się na manipulacji kręgosłupa, gdyż według pierwotnych hipotez chiropraktycznych schorzenia układu ruchu mogą wpływać na ogólne zdrowie organizmu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie http://www.medonet.pl/zdrowie,chiropraktyka---historia--zastosowanie--przeciwwskazania,artykul,1729438.html [dostęp: 31.10.2018]
3	Fizykoterapia	Leczenie polegające na działaniu na organizm człowieka lub jego części różnymi postaciami energii wytwarzanej za pomocą różnych aparatów. Aktualna definicja Światowej Konfederacji Fizjoterapii (WCPT) określa stosowanie czynników fizykalnych (fizykoterapię) jako wykorzystanie biofizycznych i elektrofizjologicznych odmian energii w celu oceny, leczenia i zapobiegania uszkodzeniom, ograniczeniom aktywności i przeszkód w uczestniczeniu w życiu społecznym, aby utrzymać i optymalizować stan zdrowia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/slowniki/fizykoterapia.html [dostęp: 31.10.2018]
4	Krajowa Izba Fizjoterapeutów (KIF)	Jednostka organizacyjna samorządu fizjoterapeutów. Do podstawowych zadań samorządu zawodowego, poza reprezentowaniem osób wykonujących zawód fizjoterapeuty, należy stwierdzanie na wniosek zainteresowanego prawa wykonywania zawodu oraz prowadzenie postępowań i orzekanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej (naruszenie zasad etyki zawodowej lub przepisów dotyczących wykonywania zawodu). Skutkiem postępowania prowadzonego przez samorząd przeciwko fizjoterapeucie może być orzeczenie kary zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.praktycznafizjoterapia.pl/artykul/prawo-wykonywania-zawodu-fizjoterapeuty [dostęp: 31.10.2018]

5	Kinezyterapia	W języku greckim kinesis – ruch, leczenie ruchem. Jest integralną składową fizjoterapii, stanowiąc często najważniejszą część procesu usprawniania. Znajduje zastosowanie w rehabilitacji narządu ruchu, chorób neurologicznych i innych, wspomaga procesy leczenia, opierając się na celowo dobranych i ukierunkowanych ćwiczeniach ruchowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://rehabilitacja.mp.pl/fizjoterapia/kinezyterapia/129365,kinezyterapia [dostęp: 31.10.2018]
6	Kompensacja	Zdolność do całkowitego lub częściowego wyrównania skutków działania czynników szkodliwych. Kompensacja dotyczyć może zaburzeń dynamicznych, statycznych, czynnościowych oraz statyczno-dynamicznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://idn.org.pl/sonnsz/rehabilitacja_terminy.htm [dostęp: 31.10.2018]
7	Masaż leczniczy	Zabieg fizjoterapeutyczny polegający na sprężystym (nie plastycznym) odkształcaniu tkanek. Masaż – jest to zespół ruchów wywierających ucisk na tkanki i polega on na wykorzystaniu przez masażystę określonych ruchów w określonym tempie i z odpowiednią siłą zgodnie z przebiegiem mięśni, tkanek, naczyń krwionośnych i limfatycznych, od ich obwodu do serca. Masaż powinien być wykonywany rytmicznie, bez rozciągania skóry nieuzbrojoną ręką. Masaż działa mechanicznie na skórę, tkanki podskórne, układ mięśniowo-szkieletowy, układ nerwowy (głównie receptory nerwowe), naczynia krwionośne i limfatyczne, a także na zasadzie zmian odruchowych, na układ krążenia, oddechowy, wewnętrzwydzielniczy i inne narządy wewnętrzne. Za masaż leczniczy, należący do metod fizjoterapii, uznaje się te działania, które celowo stosuje się w celu leczenia chorób, zmniejszania nasilenia objawów chorobowych lub zapobiegania chorobom. Nieostra jest jednak granica pomiędzy masażem leczniczym a innymi rodzajami masażu, np. masażem relaksacyjnym. Tym bardziej, że masaż leczniczy ma zastosowanie również w sporcie, kosmetyce, relaksacji itd.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.masazysty.org.pl/definicja-slowa-masaz.html [dostęp: 31.10.2018]
8	Metody fizjoterapeutyczne	Różne metody leczenia fizjoterapeutycznego dysfunkcji, przeciążeń i urazów w systemie nerwowo-mięśniowo-szkieletowym. Fizjoterapeuta diagnozuje i leczy je poprzez zastosowanie uznanych metod terapeutycznych z zakresu osteopatii, medycyny manualnej i fizjoterapii, m.in.: Terapia Manualna wg Cyriaxa, Terapia Manualna wg Mulligana, Neuromobilizacje wg Butlera, PNF, McKenzie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Milanowska K.: Techniki pracy w terapii zajęciowej. PZWL, Warszawa 1982
9	Osteopatia	Manualne leczenie schorzeń układu ruchowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.osteopata.pl/kim-jest-osteopata.html [dostęp: 31.10.2018]
10	Terapia manualna	Wyspecjalizowany obszar fizjoterapii, leczenie, w którym terapeuta, wykorzystując odpowiednie chwyt i manipulacje, stosuje specjalistyczne techniki diagnostyczno-lecznicze skierowane na wykrywanie i leczenie zaburzeń w obrębie stawów, więzadeł, mięśni oraz wzorców postawy, wzorców ruchowych i oddechowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewitred K., Stodolny J.: Terapia manualna w rehabilitacji chorób narządu ruchu. ZL Natura, Kielce 2001

11	Terapia zajęciowa	Określenie czynności o charakterze zajęć fizycznych lub umysłowych, zlecone przez lekarza, prowadzone przez fachowców w danej dziedzinie, które mają na celu przywrócenie choremu sprawności fizycznej i psychicznej. Jest to więc leczenie za pomocą pracy i zajęcia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Bac A.: Terapia zajęciowa w dysfunkcjach narządu ruchu. PZWL, Warszawa 2018
12	Uniwersalny gabinet usprawniania leczniczego (UGUL)	Jest stosowany w kinezyterapii, podczas ćwiczeń z pacjentem w celu usprawnienia pacjentów ze schorzeniami neurologicznymi, reumatycznymi i ortopedycznymi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Bac A.: Terapia zajęciowa w dysfunkcjach narządu ruchu. PZWL, Warszawa 2018

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.